

Arm en rijk

- 1 Waaron is Nigeria als de reus van Afrika een arm land, ondanks de rijkdom aan natuurlijke hulpbronnen?
- 2 Waaron is er in de rijke Verenigde Staten ook armoede?
- 3 Hoe zit het met arm en rijk in Nederland?
- C Wat hebben armoede, honger en ziekten met elkaar te maken in Ogoniland?

2.1 Arm en rijk in Detroit

Motor City

► Veel mensen vinden Detroit een spookstad, met zijn vervallen huizen in vervallen straten. Dat was vroeger niet zo.

- Vroeger was Detroit het hart van de Amerikaanse auto-industrie.

De autofabrieken hadden rond 1900 veel arbeiders nodig. Daarom snelle groei stad.

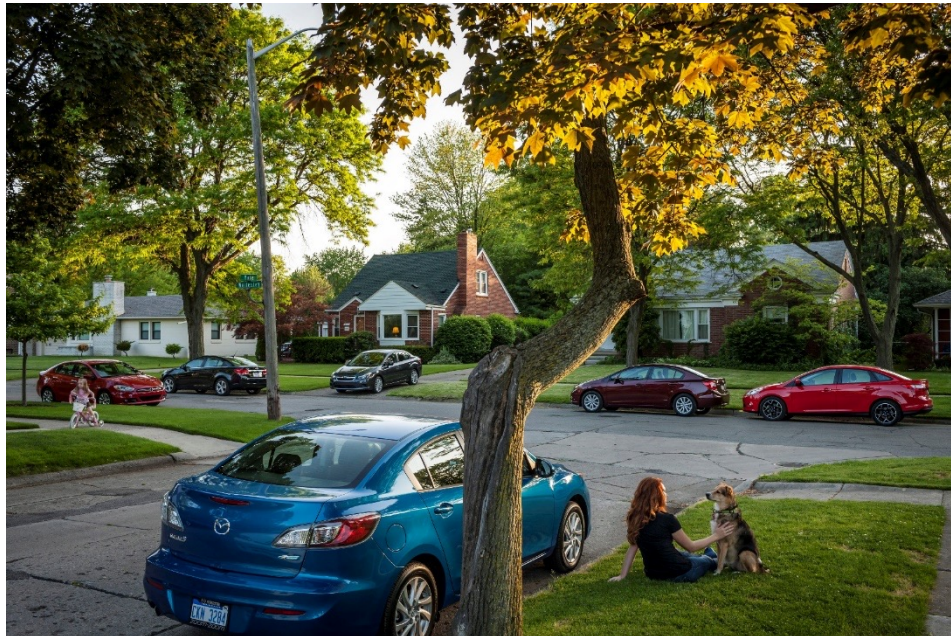
- Veel Afro-Amerikanen (Amerikanen die afstammen van de Afrikaanse slaven) kwamen vanuit de landbouw in het zuiden naar Detroit. Zij gingen werken aan de lopende band in de autofabrieken.

2.1 Arm en rijk in Detroit

Centrum en Suburbs

- ▶ Door de groei en bloei veranderden tussen 1900 en 1950 het centrum en de buitenwijken van Detroit.
- Centrale deel werd steeds drukker, door groei bevolking en industrie → tekort aan huizen.
- Mensen met hogere salarissen vertrokken naar de buitenwijken: suburbs. Daar is het groen en rustig, met vrijstaande huizen en grote tuinen.

Een rijke suburb in Detroit.

2.1 Arm en rijk in Detroit

Het begin van het verval

► Door veranderingen in de auto-industrie raakte het centrum van Detroit na 1950 langzaam in verval.

- Steeds meer mensen kochten een auto, en verhuisden naar de suburbs.

De armste mensen bleven achter in de stad.

- Er verdwenen veel banen in de auto-industrie. Oorzaak: de **automatisering**.

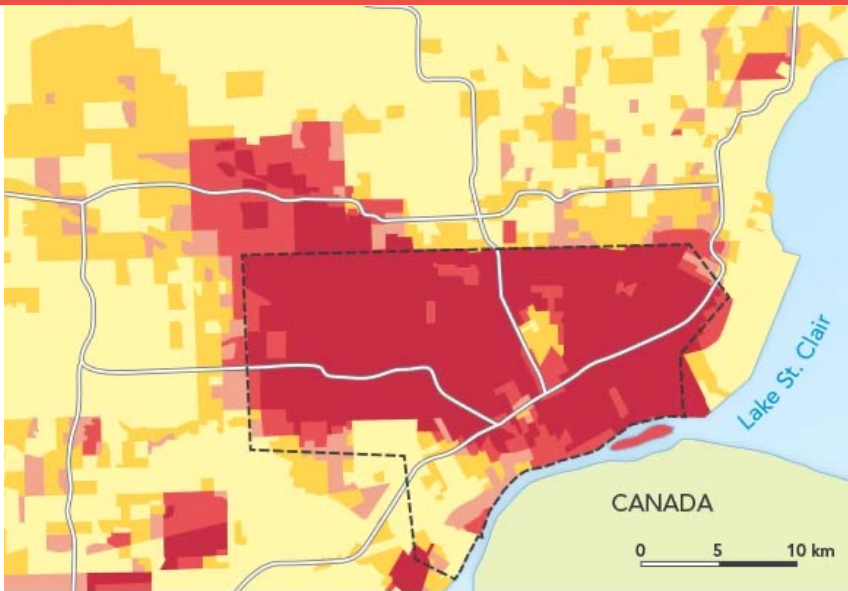
Arbeiders werden vervangen door machines en robots.

- Vooral de Afro-Amerikanen verloren hun baan aan de lopende band.

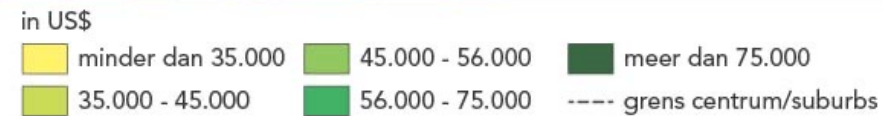
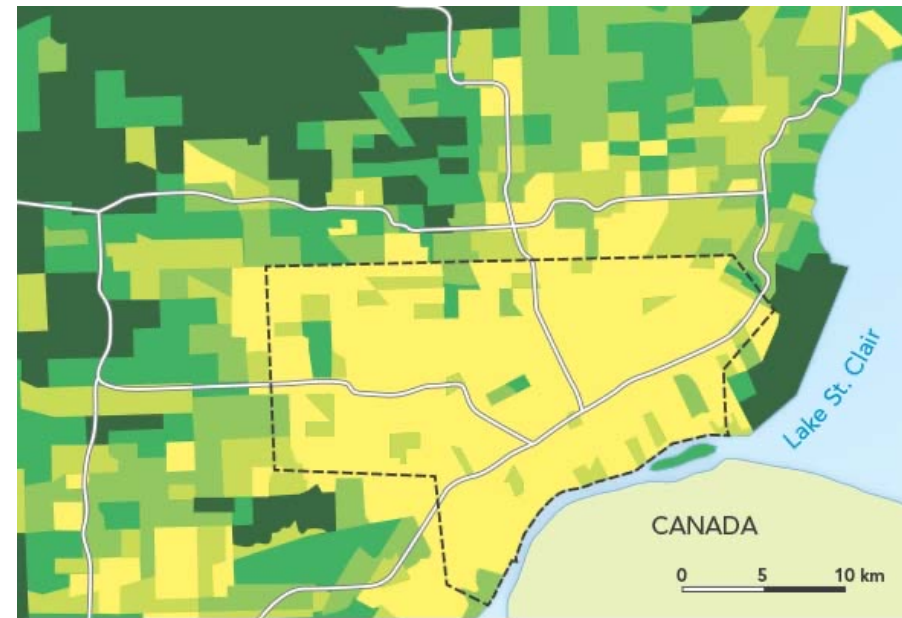
Anglo-Amerikanen (hoger opgeleid) deden werk met een hoger loon. Zij vertrokken naar de suburbs. De Afro-Amerikanen bleven achter.

2.1 Arm en rijk in Detroit

Afro-Amerikanen
In Detroit en omgeving.

Inkomen per huishouden
In Detroit en omgeving.

2.1 Arm en rijk in Detroit

Problemen in het centrum

- ▶ Door **werkloosheid** ontstonden er andere problemen in Detroit.
- Voorzieningen verdwenen.
- Verval **leefomgeving** (parken, wegen, gebouwen) door leegstand en gebrek aan geld voor onderhoud.
- Afname kwaliteit onderwijs en gezondheidszorg.
- Afname werkgelegenheid.
- Verdere afname werkgelegenheid, door vertrek voorzieningen en bedrijven.
- Tegenwoordig: aanleg lightrailverbinding. Detroit ontwikkelt zich van Motor City tot Mobility City.

2.1 Arm en rijk in Detroit

De lightrail-verbinding in Detroit.

2.2 Armoede en rijkdom in de Verenigde Staten

Welvarend land

- ▶ De Verenigde Staten zijn een rijk land.
- Hoog **bruto nationaal product** (bnp): de waarde van alle goederen en diensten in een land in één jaar. Alleen in China is het bnp hoger.
- Hoog **human development index** (hdi, een soort rapportcijfer voor een land) van de VS is ook hoog: 0,920. Hoe dichterbij 1, hoe hoger de ontwikkeling.
Berekening bnp per inwoner (= *welvaart*), levensverwachting en aantal jaren scholing (= *welzijn*).
- hdi van Nederland ook goed: 0,924. Ter vergelijking: Nigeria scoort 0,527.

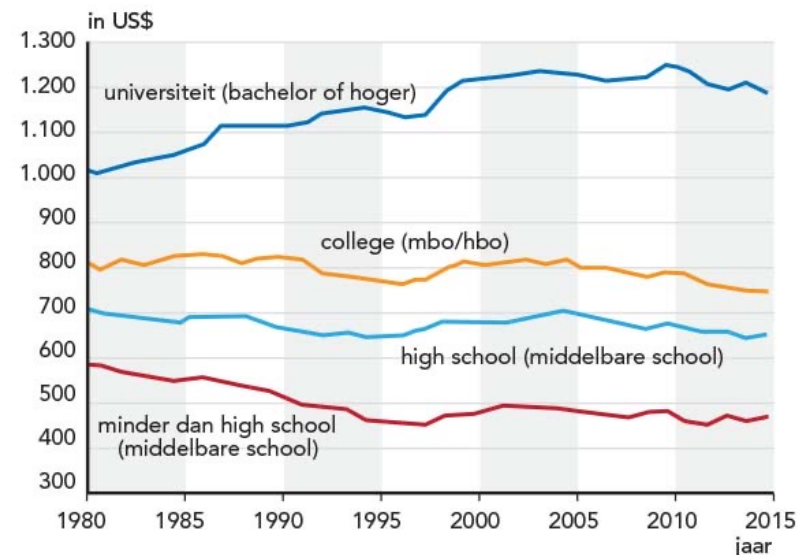

2.2 Armoede en rijkdom in de Verenigde Staten

Globalisering en inkomen

- **Globalisering**: wereldwijd steeds meer uitwisseling van goederen, geld, informatie. Leidt in de VS tot hogere inkomens, maar ook tot werkloosheid.
- Ontwerp elektronische producten gebeurt in rijke landen als de VS. Rijke vakmensen met lange universitaire studies doen creatief/ingewikkeld werk, voor een hoog salaris.
- Lagere lonen in China, goedkoper produceren daarom mogelijk. Apple laat producten in China in elkaar zetten. Door globalisering verdwijnt laaggeschoold en laagbetaald werk uit de VS.
- 44 miljoen Amerikanen leven onder **armoedegrens**.

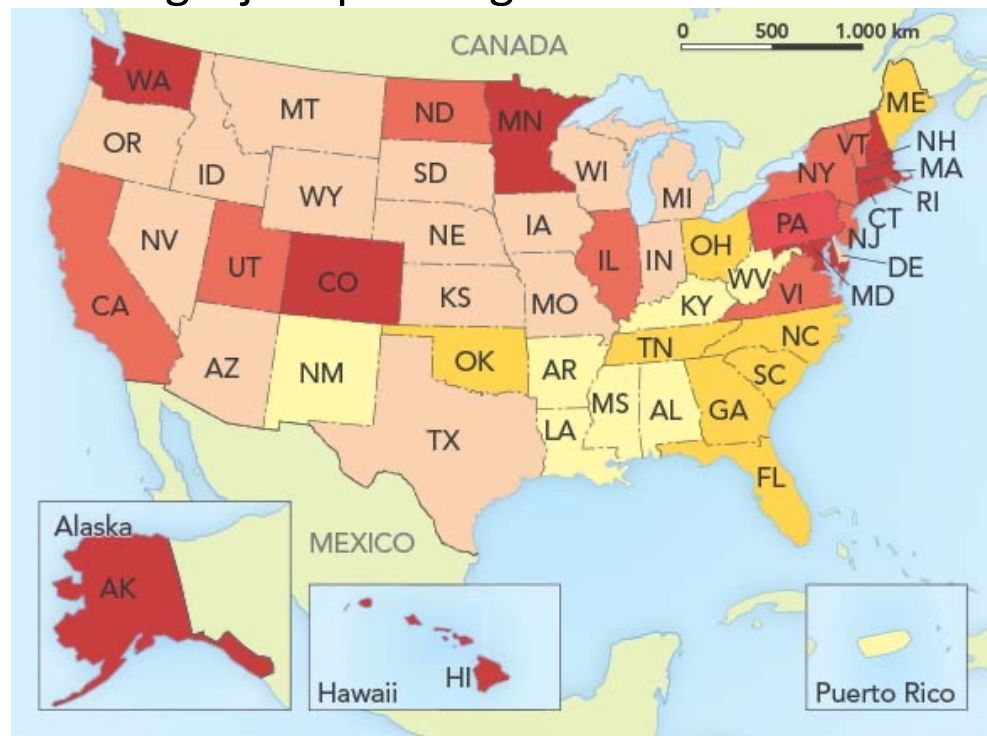
2.2 Armoede en rijkdom in de Verenigde Staten

Ongelijkheid

- ▶ Welvaart in de VS ongelijk verdeeld over de bevolking.
  - **Lorenzcurve**: toont dat niet iedere Amerikaan even rijk is.
    - 20% rijkste Amerikanen verdienen samen iets meer dan helft totaal Amerikaanse inkomen (50,2%).
    - Armste 20% bevolking verdient samen maar 3,5%.
  - Totale bnp is hoog, maar niet iedereen profiteert daar op dezelfde manier van.
- Koopkracht** (hoeveelheid producten/diensten die je van je inkomen kunt kopen) van de armste groep Amerikanen is maar heel klein.
- Grotere inkomensverschillen in de VS dan in Nederland.

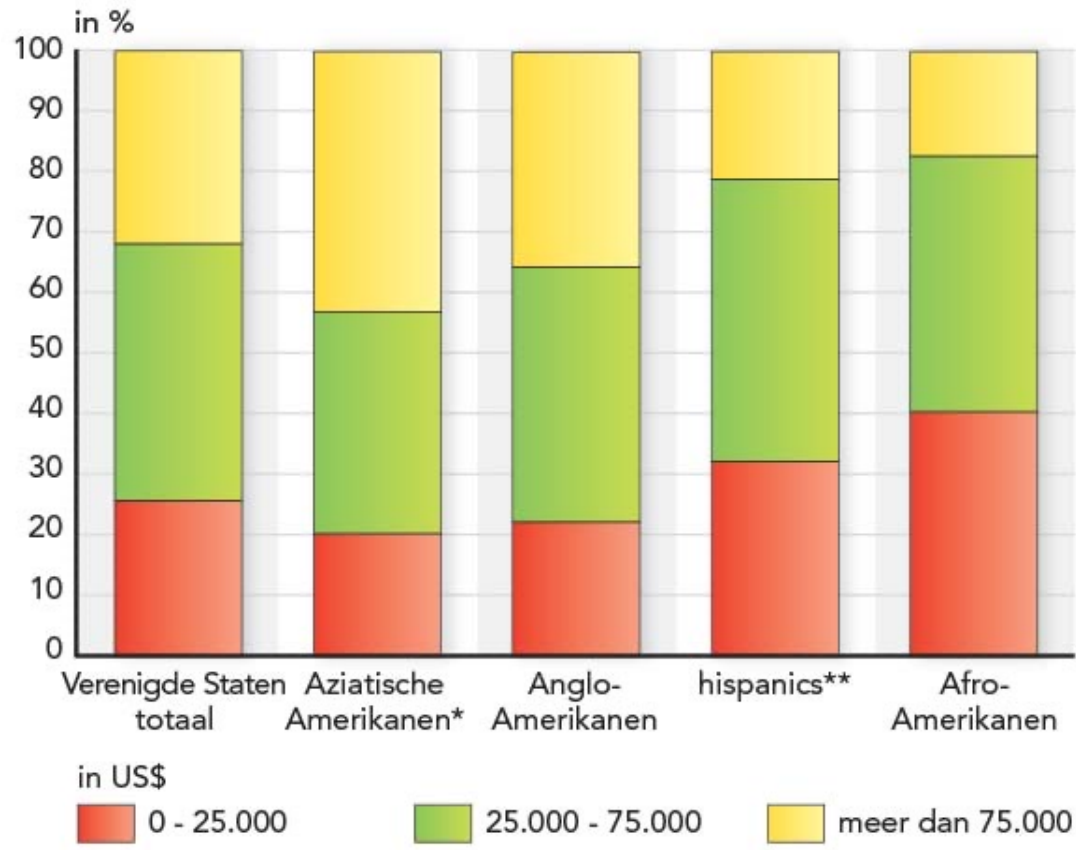
2.2 Armoede en rijkdom in de Verenigde Staten

- Ook ongelijke spreiding van inkomens over het land en bevolkingsgroepen.

Gemiddeld inkomen per jaar per huishouden in de VS per staat, 2016.

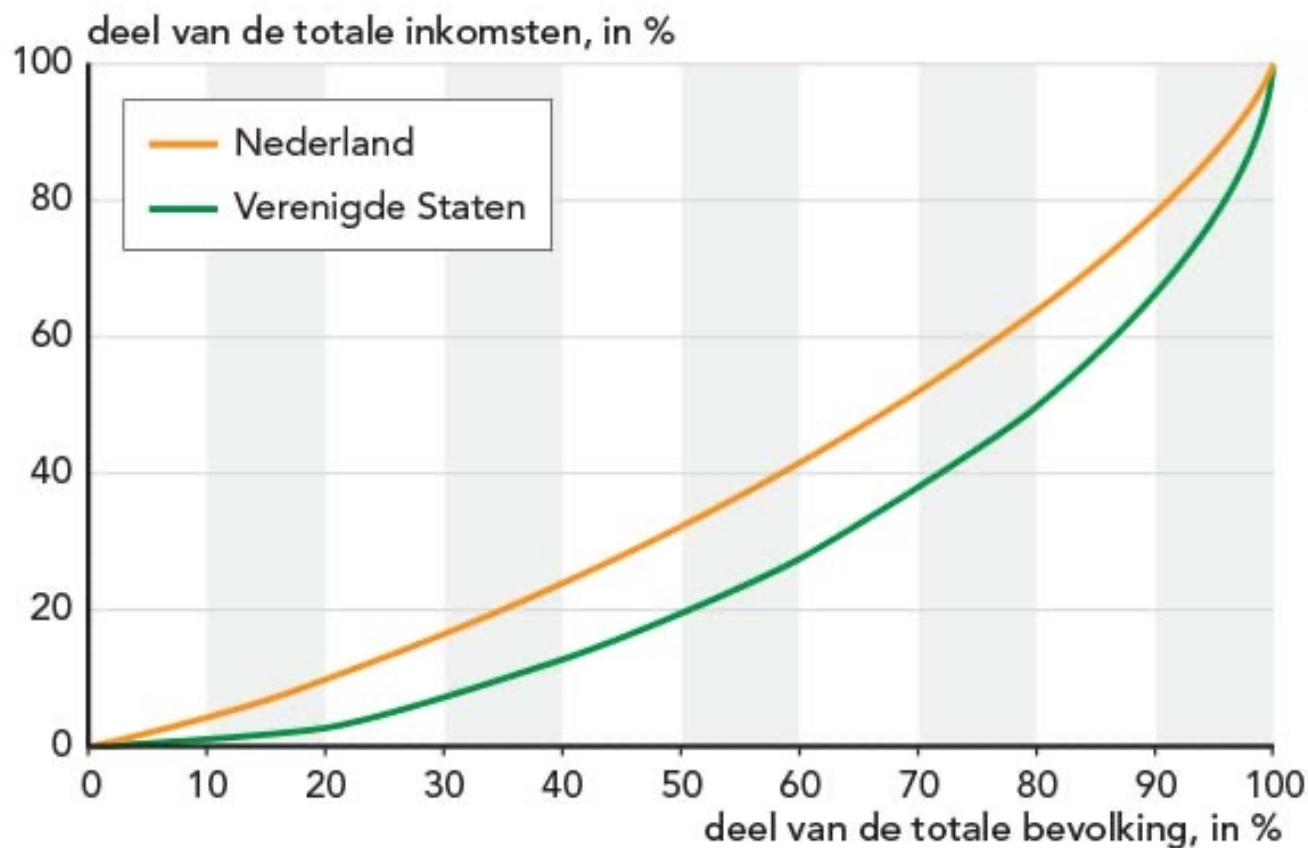
2.2 Armoede en rijkdom in de Verenigde Staten

* Aziatische Amerikanen zijn vaak hoogopgeleid en komen oorspronkelijk uit landen als China, de Filipijnen en India.
 ** Hispanics zijn relatief laagopgeleide Spaanssprekende migranten uit bijvoorbeeld Mexico.

Gemiddeld inkomen per jaar per huishouding per bevolkingsgroep in de Verenigde Staten.

2.2 Armoede en rijkdom in de Verenigde Staten

y-as: totale inkomsten van alle Amerikanen.

x-as: toont welke groep die inkomsten verdient.

2.3 Landbouw in de Verenigde Staten

Enorme productie

► VS produceren veel landbouwproducten door:

- veel geschikte landbouwgrond
- gebruik slimme technologie en machines.

● Gunstig klimaat en vruchtbare bodem zijn belangrijk, maar Amerikaanse boeren helpen de natuur een handje, met gebruik dure zaden en bestrijdingsmiddelen.

Doel: de **productie per hectare** vergroten.

Genetische modificatie: genen van gewassen verbeteren, voor een snellere groei of bescherming tegen ziekten of klimaatverandering.

● **Mechanisatie:** zorgt voor een hoge productie per hectare. Landschap VS is daar erg geschikt voor.

2.3 Landbouw in de Verenigde Staten

Het Amerikaanse platteland

► Inrichting platteland voor enorme productie heeft niet alleen positieve gevolgen voor plattelandsbewoners.

- Alles in de Amerikaanse landbouw is groot: akkers (kilometers lang), machines, boerderijen. **Monocultuur**: nog maar 1 gewas telen, bijv. maïs.

Gunstig, want: meer kennis van 1 product, alleen aanschaf machines voor dat ene product.

- Relatief veel arme bewoners op het Amerikaanse platteland.

Veel werkloosheid door mechanisatie en migratie.

→ Deel platteland is leeggelopen, vooral in het noordoosten en zuiden.

2.3 Landbouw in de Verenigde Staten

Dorp in zuiden VS: vroeger een succesvol katoengebied, nu bijna verlaten.

2.3 Landbouw in de Verenigde Staten

Wereldwijde handel

► Meer productie voedselgewassen en andere landbouwproducten dan nodig voor de Amerikanen. Daarom veel export over de hele wereld. Ook invoer landbouwproducten.

- Veel **exportlandbouw**. VS is grootste exporteur van maïs, sojabonen, aardbeien en rundvlees in de wereld. Verdient miljarden aan uitvoer.
- VS zijn grote importeur van landbouwproducten. Amerikanen geven veel geld uit om hun favoriete producten uit het buitenland te halen. Vooral landbouwproducten.

2.3 Landbouw in de Verenigde Staten

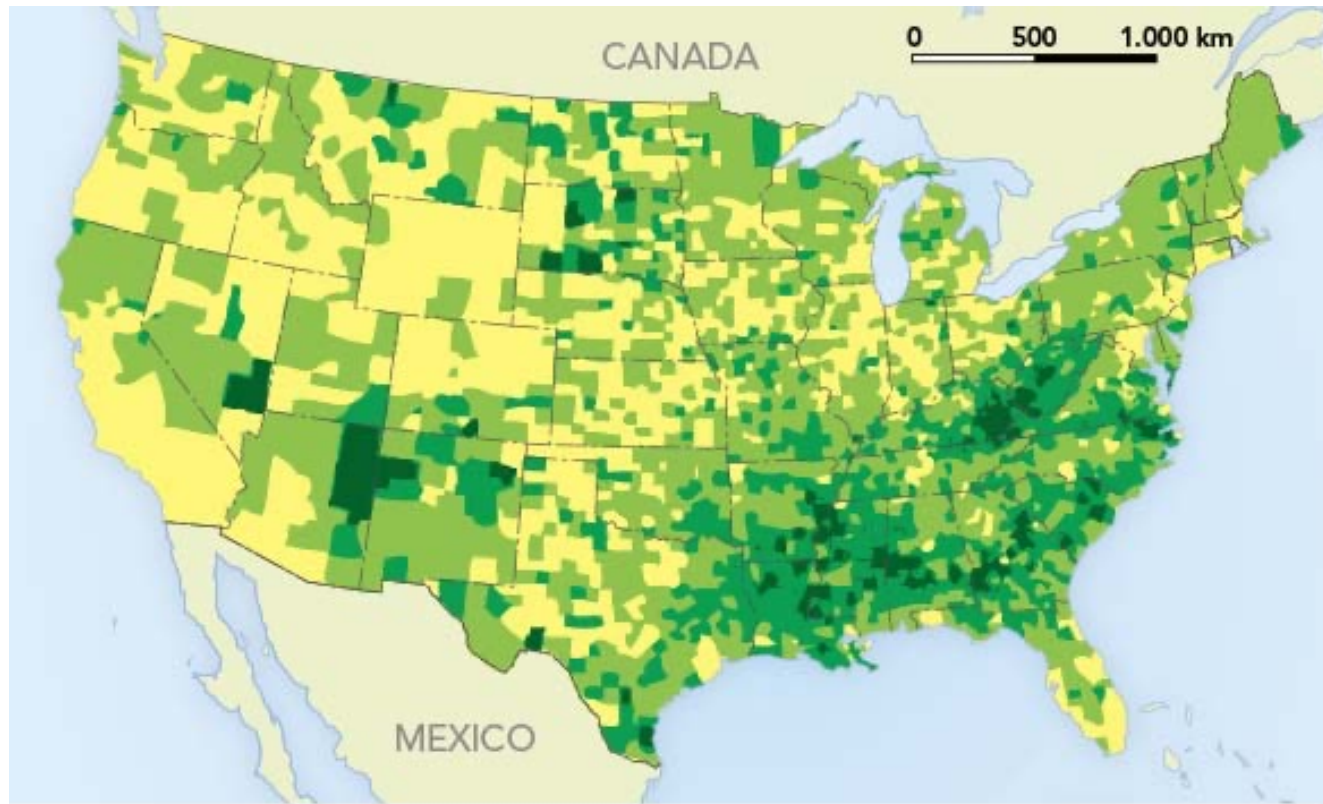
Overvoeding en ondervoeding

► Goede voedselvoorziening in de VS. Veel Amerikanen eten te veel. Maar naast **overvoeding** komt ook ondervoeding voor.

- Een op de drie Amerikanen is te zwaar. Veel **welvaartsziekten**: bijv. diabetes, hart- en vaatziekten.
- Ondervoeding komt voor bij mensen met te weinig geld om gezonde voeding te kopen. SNAP: Supplemental Nutrition Assistance Program, ook wel voedselpassenbeleid. 9.5 miljoen Amerikanen met kinderen maken er gebruik van, om aan voldoende voedsel te komen. Veel van hen wonen in *food deserts*: voedselwoestijnen.

2.3 Landbouw in de Verenigde Staten

in %

minder dan 2,5

2,5 - 5

5 - 10

meer dan 10

Food deserts: mensen zonder auto die verder dan 1 mile (1,6 km) van een supermarkt wonen.